

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 1

Gemeente Den Haag, 29 oktober 2025

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Marc Reniers	Voorzitter
Alexander Pols	Lid
Annuska Pronkhorst	Lid
Berdie Olthof	Lid
Franz Ziegler	Lid
Joris Molenaar	Lid

Secretaris:

William de Ronde

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst voor vaststelling op 29 oktober 2025

B. BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Amalia van Solmsstraat 157 en 155k

20251029 B/2025-32228

Bouwen: het veranderen en vergroten van de school met kinderopvang Amalia van Solmsstraat 157 en 155k, het oprichten van een sporthal ter plaatse de te slopen bebouwing aan de Amalia van Solmsstraat 155 en het plaatsen van diverse bijgebouwen en terreinafscheidingen.

Akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie ziet dat er een goede en uitgebreide uitwerkingsslag in het tekenwerk is gemaakt. De dakranden hebben nu een verfijnde detaillering en ook de tuinmuur is eenvoudig maar doeltreffend vormgegeven. De commissie kan hiermee met het plan akkoord gaan onder de voorwaarde dat in de nieuwe kozijnen van het bestaande deel van de school het beeld aansluit bij de bestaande en eerdere roede-indelingen. Op enkele ramen in het bestaande deel en ook zichtbaar op historische foto's (zie Beeldbank Den Haag), komen ook horizontale roedes voor; de commissie verzoekt deze nog aan te brengen om het gevelbeeld te completeren. Daarnaast vraagt de commissie om installatiedelen op het dak die buiten het scherm vallen te voorzien van een coating in dezelfde kleur als het scherm (RAL 9007).

2 Hollanderstraat 85

20251029 B/2025-34239

Bouwen: het bouwen van een appartementengebouw met 18 appartementen en parkeervoorzieningen op het achter terrein.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie geeft mee dat een ontwikkeling op deze locatie, waarbij woningen en mogelijk ook bedrijfsruimte worden toegevoegd, als een zeer wenselijke en positieve ontwikkeling wordt beschouwd. Het plan toont een eigentijdse invulling waarin twee eigen risalieten duidelijk herkenbaar zijn. De gevel is opgebouwd met Franse balkons en op de begane grond enkelzijdige studio's met openslaande deuren, alsmede een poort of

entree die toegang biedt tot de parkeerplaatsen aan de achterzijde. De opzet van de straatgevel vindt de commissie niet passend in deze omgeving.

In algemene zin vraagt de commissie om de context c.q. de aangrenzende bebouwing beter in beeld te brengen, ook in de tekeningen. Daarnaast wordt verzocht om te onderzoeken hoe vergelijkbare grotere typologieën en ensembles in de omgeving zijn vormgegeven, en welke karakteristieke elementen daarvan in het ontwerp kunnen worden vertaald.

De gevel, en met name de risalieten, zijn momenteel opgetrokken tot boven de nok en ogen daardoor zwaar. De glasvlakken binnen de risalieten zijn bovendien groot en missen nog nuance in schaal en ritmiek. Aan de achterzijde heeft de commissie moeite zich voor te stellen hoe het gebouw zich voegt in de bestaande bebouwingsstructuur; hierover wordt graag meer helderheid verschaft. Ook sluit de commissie zich aan bij het advies van Monumentenzorg dat de vierde laag als kapvorm moet worden benaderd bijvoorbeeld door middel van een setback zodat het volume beter aansluit bij de karakteristieke opbouw van de omliggende bebouwing.

De commissie vindt dat het voorgestelde programma op de begane grond, met enkelzijdige studio's, niet passend op deze locatie; kleine woonruimten met twee openslaande deuren leiden vaak tot een rommelig straatbeeld doordat deze in de praktijk worden dichtgezet met meubels of gordijnen. Een invulling met werkruimten (of grotere, doorzon-woningen) zou hier passender zijn en bijdragen aan een levendige, stedelijke plint. De plint moet in die zin ook robuuster en stedelijker worden vormgegeven, bijvoorbeeld met een metselwerk borstwering. De enkelzijdige studio's zouden idealiter op de hogere (kap-)verdiepingen kunnen worden gepositioneerd. Daarnaast vraagt de commissie om opnieuw te bezien of het parkeren op het achterterrein niet anders kan worden opgelost, bijvoorbeeld door het toepassen van deelmobiliteit. Het parkeerterrein voegt ruimtelijk weinig kwaliteit toe, terwijl het binnenterrein juist kansen biedt voor vergroening en ecologische meerwaarde. Dit zou bovendien de plint en de beleving van het gebouw ten goede komen.

Tot slot merkt de commissie op dat de detaillering in zijn huidige vorm te weinig aansluit bij de hoogwaardige en cultuurhistorisch waardevolle omgeving. Elementen zoals de abstracte goten, aluminium daktrimmen en zichtbare metselwerkdragers doen afbreuk aan de verfijning die op deze locatie gewenst is. Ook de positie en detaillering van de Franse balkons is niet verfijnd en oogt te grof voor deze locatie. De commissie vraagt om deze onderdelen nader uit te werken en af te stemmen op het hoogwaardige karakter van de omgeving.

3 Hollanderstraat 85

20251029 B/2025-34239

Cultuurhistorie: het bouwen van een appartementengebouw met 18 appartementen en parkeervoorzieningen op het achter terrein.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie geeft mee dat een ontwikkeling op deze locatie, waarbij woningen en mogelijk ook bedrijfsruimte worden toegevoegd, als een zeer wenselijke en positieve ontwikkeling wordt beschouwd. Het plan toont een eigentijdse invulling waarin twee eigen risalieten duidelijk herkenbaar zijn. De gevel is opgebouwd met Franse balkons en op de begane grond enkelzijdige studio's met openslaande deuren, alsmede een poort of entree die toegang biedt tot de parkeerplaatsen aan de achterzijde. De opzet van de straatgevel vindt de commissie niet passend in deze omgeving.

In algemene zin vraagt de commissie om de context c.q. de aangrenzende bebouwing beter in beeld te brengen, ook in de tekeningen. Daarnaast wordt verzocht om te onderzoeken hoe vergelijkbare grotere typologieën en ensembles in de omgeving zijn vormgegeven, en welke karakteristieke elementen daarvan in het ontwerp kunnen worden vertaald.

De gevel, en met name de risalieten, zijn momenteel opgetrokken tot boven de nok en ogen daardoor zwaar. De glasvlakken binnen de risalieten zijn bovendien groot en missen nog nuance in schaal en ritmiek. Aan de achterzijde heeft de commissie moeite zich voor te stellen hoe het gebouw zich voegt in de bestaande bebouwingsstructuur; hierover wordt graag meer helderheid verschaft. Ook sluit de commissie zich aan bij het advies van Monumentenzorg dat de vierde laag als kapvorm moet worden benaderd bijvoorbeeld door middel van een setback zodat het volume beter aansluit bij de karakteristieke opbouw van de omliggende bebouwing.

De commissie vindt dat het voorgestelde programma op de begane grond, met enkelzijdige studio's, niet passend op deze locatie; kleine woonruimten met twee openslaande deuren leiden vaak tot een rommelig straatbeeld doordat deze in de praktijk worden dichtgezet met meubels of gordijnen. Een invulling met werkruimten (of grotere, doorzon-woningen) zou hier passender zijn en bijdragen aan een levendige, stedelijke plint. De plint moet in die zin ook robuuster en stedelijker worden vormgegeven, bijvoorbeeld met een metselwerk borstwering. De enkelzijdige studio's zouden idealiter op de hogere (kap-)verdiepingen kunnen worden gepositioneerd. Daarnaast vraagt de commissie om opnieuw te bezien of het parkeren op het achterterrein niet anders kan worden opgelost, bijvoorbeeld door het toepassen van deelmobiliteit. Het parkeerterrein voegt ruimtelijk weinig kwaliteit toe, terwijl het binnenterrein juist kansen biedt voor vergroening en ecologische meerwaarde. Dit zou bovendien de plint en de beleving van het gebouw ten goede komen.

Tot slot merkt de commissie op dat de detaillering in zijn huidige vorm te weinig aansluit bij de hoogwaardige en cultuurhistorisch waardevolle omgeving. Elementen zoals de abstracte goten, aluminium daktrimmen en zichtbare metselwerkdragers doen afbreuk aan de verfijning die op deze locatie gewenst is. Ook de positie en detaillering van de Franse balkons is niet verfijnd en oogt te grof voor deze locatie. De commissie vraagt om deze onderdelen nader uit te werken en af te stemmen op het hoogwaardige karakter van de omgeving.

4 Koningin Julianaplein ongenummerd (op het plein)

20251029 B/2025-33931

Bouwen: het bouwen van een horeca paviljoen op het plein.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie constateert dat er een uitgebreide uitwerkingsslag is gemaakt en spreekt hiervoor haar waardering en complimenten uit. Het plan oogt als een hoogwaardig geheel. De reclame-uitingen, de ventilatieoplossing en de uitwerking van de dakrand worden akkoord bevonden. De commissie vraagt enkel nog om een reactie en borging op de volgende punten. De voorkeur voor de indeling van de plattegrond gaat uit naar optie A. Daarbij wordt verzocht de zones en ruimten te maatvoeren, zodat een vrije doorgang langs de gevel gewaarborgd blijft. Daarnaast vraagt de commissie extra aandacht voor de vijfde gevel (het dakvlak). Dit oogt nog als een optelsom van afzonderlijke elementen. Met name de schacht naar het dakvlak komt nog te veel als een losstaand element over en detoneert in het geheel. De commissie vraagt om hiervoor een meer geïntegreerde oplossing te ontwikkelen bijvoorbeeld een 'ingepakte jas'-oplossing in kleur gecoat waarbinnen vervolgens vrijheid in het type uitmonding mogelijk blijft.

Tot slot vraagt de commissie om te onderzoeken of de PV-panelen efficiënter kunnen worden geclusterd. In de huidige opzet nemen zij relatief veel ruimte in beslag; mogelijk kan een compactere ordening bijdragen aan een rustiger dakbeeld.

5 Maanplein 32, Regulusweg 55, 57 en 81

20251029 B/2025-29885

Bouwen: het veranderen en verduurzamen van het kantoor Maanplein 32, Regulusweg 55, 57 en 81 tot Rijkskantoor, het verleggen van de interne brandscheidingen en het maken van meerdere constructieve doorbraken in de gevel.

Akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan akkoord gaan met de voorgestelde wijzigingen aan het gebouw. De nieuwe expeditie openingen aan de Saturnusstraat worden als een verbetering beschouwd; de plint wordt hierdoor meer geopend en krijgt een actiever karakter. De toevoeging van zonnepanelen op de gevel is positief, omdat deze op een passende en consequente manier zijn doorgezet, waardoor geen gefragmenteerd beeld ontstaat. Ook de nieuwe opening in het vluchttrappenhuis aan het Maanplein wordt gezien als een aanvaardbare toevoeging.

6 Plein 12

20251029 B/2025-29320

Monument: het renoveren en veranderen van de woning Plein 12 door het maken van een trap naar de zolder, het wijzigen van de indeling, het isoleren van de binnengevel en het versterken van bestaande portalen in de kapconstructie.

Akkoord

Het plan is door de commissie akkoord bevonden op de onderdelen die betrekking hebben op het realiseren van een trap naar de zolder, het wijzigen van de indeling en het versterken van de bestaande portalen in de kapconstructie.

De commissie benadrukt dat er uitdrukkelijk geen uitspraken worden gedaan over aanpassingen aan de kapvorm of wijzigingen aan de spanten. Deze aspecten maken onderdeel uit van een separate aanvraag. Eventueel beeldmateriaal dat verwijst naar de kapvorm of bijbehorende elementen is derhalve niet beoordeeld.

Daarnaast acht de commissie de volgende voorwaarden van toepassing op dit akkoord; Algemene voorwaarden: Voor alle genoemde onderdelen geldt dat de aanpassingen en de uitvoering vooraf uitvoerig met Monumentenzorg moeten worden afgestemd. Daarbij dienen alle relevante technische eisen in acht te worden genomen, zoals de richtlijnen voor monumentenglas, het toe te passen kozijnhout en de vereiste restauratiewijze.

7 Plein 12

20251029 B/2025-29321

Bouwen: het veranderen van de woning Plein 12 door het wijzigen van de ramen in de kozijnen aan de zij- en voorgevel van enkel glas naar HR++ glas.

Akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie gaat akkoord met de voorgestelde wijziging: het vervangen van de huidige HR++-ramen door originele houten kozijnen met enkelglas. De commissie geeft daarbij mee dat zij tevens welwillend staat tegenover verduurzamingsvoorstellen, bijvoorbeeld met het toepassen van monumentaal isolatieglas.

Daarnaast acht de commissie de volgende voorwaarden van toepassing op dit akkoord; Voor alle genoemde onderdelen geldt dat de aanpassingen en de uitvoering vooraf uitvoerig met Monumentenzorg moeten worden afgestemd. Daarbij dienen alle relevante technische eisen in acht te worden genomen, zoals de richtlijnen voor monumentenglas, het toe te passen kozijnhout en de vereiste restauratiewijze.

8 Plein 12

20251029 B/2025-29321

Cultuurhistorie: het veranderen van de woning Plein 12 door het wijzigen van de ramen in de kozijnen aan de zij- en voorgevel van enkel glas naar HR++ glas.

Akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie gaat akkoord met de voorgestelde wijziging: het vervangen van de huidige HR++-ramen door originele houten kozijnen met enkelglas. De commissie geeft daarbij

mee dat zij tevens welwillend staat tegenover verduurzamingsvoorstellen, bijvoorbeeld met het toepassen van monumentaal isolatieglas.

Daarnaast acht de commissie de volgende voorwaarden van toepassing op dit akkoord; Voor alle genoemde onderdelen geldt dat de aanpassingen en de uitvoering vooraf uitvoerig met Monumentenzorg moeten worden afgestemd. Daarbij dienen alle relevante technische eisen in acht te worden genomen, zoals de richtlijnen voor monumentenglas, het toe te passen kozijnhout en de vereiste restauratiewijze.

9 Plein 12

20251029 B/2025-29321

Monument: het veranderen van de woning Plein 12 door het wijzigen van de ramen in de kozijnen aan de zij- en voorgevel van enkel glas naar HR++ glas.

Akkoord

De commissie gaat akkoord met de voorgestelde wijziging: het vervangen van de huidige HR++-ramen door originele houten kozijnen met enkelglas. De commissie geeft daarbij mee dat zij tevens welwillend staat tegenover verduurzamingsvoorstellen, bijvoorbeeld met het toepassen van monumentaal isolatieglas.

Daarnaast acht de commissie de volgende voorwaarden van toepassing op dit akkoord; Voor alle genoemde onderdelen geldt dat de aanpassingen en de uitvoering vooraf uitvoerig met Monumentenzorg moeten worden afgestemd. Daarbij dienen alle relevante technische eisen in acht te worden genomen, zoals de richtlijnen voor monumentenglas, het toe te passen kozijnhout en de vereiste restauratiewijze.

10 Ypenburgse Boslaan 30

20251029 B/2025-34906

Bouwen: het bouwen van een zonnecarport op het parkeerterrein van zwembad Het Hofbad en het verplanten van 5 loofbomen.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota.

Het initiatief voor het voorstel van de zonnecarport wordt door de commissie als goed voorstelbaar beschouwd. Wel wil de commissie meegeven dat het bekleden van de staalconstructie met een houtachtig ogend materiaal niet wenselijk is. Een verduurzamingsopgave als deze leent zich juist goed voor het toepassen van een houten (bijvoorbeeld CLT-)constructie. De commissie ziet hiervan dan ook graag een uitgebreidere detaillering tegemoet.

Aanvullend Lijnbaan 32

20251029 B/2025-32461

Bouwen: het vergroten van het ziekenhuis Lijnbaan 32 door het bouwen van een extra bouwlaag op bouwdeel D met 16 intensive care units (ICU) en het verplaatsen van 8 ICU binnen bouwdeel D.

De commissie is gevraagd haar positieve advies van 1 oktober 2025 uitgebreider te motiveren.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan akkoord gaan met het plan voor de uitbreiding van het ziekenhuis. De uitbreiding voegt zich op zorgvuldige wijze naar de bestaande gevelgeleding, met een identieke ritmiek, geleding en materialisatie. Ook in de detaillering is zichtbaar dat de bestaande betonnen panelen, kozijnen en de ornamenten van betonblokken op een overtuigende manier worden voortgezet.

Daarnaast vindt de commissie de keuze voor verzinkte metalen profielplaten als omkasting van de installaties een passende en zorgvuldige oplossing die aansluit bij het bestaande gebouwbeeld.

Marc Reniers

Voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag